

vladimir milić

milovan danojlić

DETINJSTVO I POEZIJA

Reč *detinjstvo*¹⁾ sve više i svakim danom sve vidljivije postaje i neposredno jedna od glavnih reči pesme.²⁾ Nije reč o tome u koliko meri detinjstvo stoji iza pesme i koliko »ispunjava« krilatnicu o tome da svaka pesma potiče iz detinjstva, već o tome koliko je ono živo prisutno u njoj. Postoji uverenje da je reč detinjstvo među onim magičnim rečima koje stoje na glavnim vratima pesništva i koje svojim osobnim zračenjem na druge reči (okupljanjem oko drugih reči) bivaju, između ostalog, i naročiti znak pesništva jednog vremena.

Nije samo renesansa dečjeg pesništva jedan od signala uzašašća ove reči. Na mnogim stranicama tzv. ozbiljne poezije vidimo silan napor da se mnogi motivi dovedu do ove reči i da im se, uz njenu blizinu, dâ nova dimenzija. Čitamo i pesničke knjige o detinjstvu kao osnovnoj opsesiji, koja se ne krije iza tolikih zamenica. Živimo u vremenu kada naivno slikarstvo i folklorna pesma nemaju samo značaj prisustva...

Koliki sam broj asocijacija stremi prema ovoj reči gotovo neograničena značenja i emotivnih naslaga. Postoji jedno osobeno, brojno, i gusto naseljeno područje metaforike koje živi od reči *detinjstvo*. Veliki broj otuđenih reči u trenucima kad se dovedu do svesti o nemoći, upućuju se u susrete sa ovom spasonosnom rečju. Kakvu šifru prenosi ova tako mnogo upotrebljavana reč? Da li je ona poslednja od nekad velikog broja reči koje su mogle da ponesu smisao? Da li njen prisustvo u pesmi dolazi otuda što vraća pesmu od njenog (zaludnog) zaleta u visine i vraća joj izgubljenu veru u sopstveni smisao? Da li je ova reč taj spasonosni brod kojim se putuje u jedini mogući svet za pesnika — u preostali svet?

PITANJA

1. Miroslav Krleža je jednom zapisao: »A to što smo vidjeli gledajući još na početku našim vlastitim dječjim pogledom, to je sve!« Podite tragom ovog iskaza...

2. Možete li da nađete bar jednu reč (ili metaforu, eventualno rečenicu) koja može da stoji uz reč *detinjstvo* i da označi onaj deo smisla koji teži da emituje Vaša pesma? Koja je to reč koja u kontekstu Vaše poezije može da bude sinonim reči *detinjstvo*?

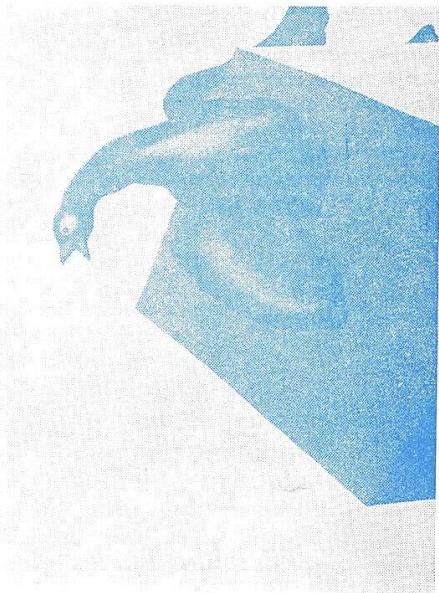
3. Što je jače u Vašem osećanju ove reči: njena okrenutost ka prošlosti ili ka budućnosti? Da li Vas ova reč vodi sećanju na sopstveno proživljeno detinjstvo ili Vas ona uzbudjuje kao znak koji vodi Vašu maštu ka deci koja su tu pred nama i koja dolaze da budu više nego što smo bili mi?

4. Kako glasi Vaša pesma o *detinjstvu*? U kojoj svojoj pesmi nalazite ovu reč u svom čistom značenju?

¹⁾ Ovde se objavljuju prvi pristigli odgovori na anketu koja će obuhvatiti znatno veći broj pesnika.

²⁾ Ovde nije reč o pesmi koja se običava nazivati dečjom, ili pesmom za decu, već o pesmi uopšte, ne isključujući ni prvospmenute.

ZIMSKO DVORIŠTE

1. To što smo onda videli jeste sve, bar što si tiće podloge iz koje se hrani lirska pesma. Rekreirajući, danas, te daleke, dečje utiske, te slike, boje i čulna ushićenja, mi, verovatno, doživljavamo dvostruko uzbudjenje: uzbudjenje ponovnog proživljavanja, i uživanje u senzacijama kao takvim.

Cistota gledanja stvari ne uči se ni od koga.

Prust je razradio metod oživljavanja izgubljenog vremena, ali je samo on znao da ga onako blistavo primeni.

Trebalo bi, u vezi sa ovim pitanjem, govoriti o smislu i sadržaju prvog viđenja sveta.

Postoji, sigurno, čar prvog viđenja, koja je nezamenljiva.

Ali ja sam isto tako uveren da čovek može videti samo ono što već u sebi ima.

Dečja duša je čista; zato je, valjda, i svet tada čist. Hoću da kažem: zbog toga je, tada, svet objektivno čist.

Kao sneg u ova dva Elijarova stihia:

»Le premier champ de neige vierge

Pour un enfant né en été.«

I ova nevinost, međutim, ima svoju predistoriju: naša iskustva prethode našem rođenju. Ali to već izlazi iz okvira postavljenog pitanja.

2. Ima mnogo reči, metafora, rečenica, ali nijedna ne može da opstane sama za sebe. Recimo, kad kažem »vedrice sa plavom vodom, okićene zelenim grančicama«, ja jasno doživljavam jedno daleko đurđevdansko jutro, i kroz dušu mi se razliva milje, ali od te rečenice do pesme još je vrlo daleko.

Svaka reč, u svojoj poetskoj perspektivi, komplementarna je sa *detinjstvom*. Tražiti

DETINJ
STVO
POEZIJA